

Euskara poloniar erara

Etxepare Euskal Institutuak munduko 34 unibertsitatetan ditu irakurleak (euskara irakasleak), horietatik bi Polonian; bata Varsoviako Unibertsitatean eta bestea Adam Mickiewicz Poznango Unibertsitatean. Bertako irakurleekin eta ikasleekin solasean aritu gara, batzuekin euskaraz eta beste batzuekin ingelesez.

| MALEN ALDALUR |

EUROPA ERDIALDEAN kokatuta dago Polonia. Baltiko itsasoak, Lituaniak, Bielorrusiak, Ukrainak, Txekiar Errepublikak, Eslovakiak eta Alemaniak inguratzen dute. Hizkuntza eta kulturaz baranotua bizi da, baina bada begiak ingurutik altxa eta Euskal Herrira begira jarri denik.

Maialen Sobrino eta Aitor Arruza euskara irakasten ari dira Poznanen eta Varsovia, hurrenez hurren. Bi irakurleekin eta bakoitzaren bi ikasleekin hitz egin dugu. Daria Salamonowska eta Tomasz Lechowski, Varsoviako Unibertsitateko ikasleak dira. Bi urte inguru daramatzate euskara eta euskal kultura ikasgaia ematen Arruzaren gidaritzapean.

Salamonowskak, “Euskaraz bizi nahi dut” kamiseta beltza darama soinean eta lauburu bat paparretik zintzilik. Lechowskik ez darama inolako euskal ikur edo kamisetarik, baina euskara ikasten bi urte soilik eramateko txukun moldatzen da. Elkarrizketa guztia egin dugu horrela, distantziak eta interneteko konezioek sortzen dituzten interferentzia eta ezin ulertuak tarteko.

Varsoviatik 309 kilometrotara dago Poznan. Han ere bada mihia euskaraz mugitzen duenik, nahiz eta elkarrizketa egiteko orduan nahiago izan duten ingelesa erabili. Urrian hasi zen Sobrino irakurle gisa Polonian, une honetan hamar bat ikasleri ematen dio euskara eta euskal kultura ikasgaia, ARGIAK horietako birekin hitz egiteko aukera izan du: Iga Jasiewicz eta Zofia Byczyk.

ETXEPARE INSTITUTUA

Poznango ikasleak euskal zinemari eta literaturari buruzko ekitaldi batean, Harkaitz Cano lagun. 2013ko argazkia da.

Euskara ahora

Ikasleen perfila anitza da: hizkuntza ikasketak egin dituzte batzuek, familia hemengoa dute besteek, kuriositateak bultzatuta ikasi dute hirugarren batzuek. Batek jakin zer den benetan erakarri dituen, baina kontua da euskarara kateatu direla.

Salamonowskak hispaniar filologia ikasi zuen, eta horrek bultzatu zuen euskara eta euskal kultura ikasgaiaren izena ematera. “Hispaniar filologiaren baitan gehien erakarri nauen gauzetako bat izan da euskara eta euskal kultura”, esan du.

Lechowskik berriz, burugogorkeriagatik edo: “Denek euskara oso berezia zela esaten zidaten eta ikasteko zaila edo ia ezinezkoa. Nik aurkakoa frogatu nahi nuen”, baita fro-

gatu ere, aise moldatzen da gazte poloniarra gure hizkuntzan. Arruza haren irakasleak dio, horretan baduela “euskaldun itxura”.

Biek ezagutzen dute Euskal Herria eta laketa zaie. Laboaren kantuak dioten antzera “maite dituzte maite gure bazterrak”.

Lehenengoz Etxepare Institutuak eskainitako bekekin etorri ziren barnetegira –Lezora eta Portugaletara– euskaraz dantzatzera, jostatzerara eta jardutera. Baina beraien kabuz ere bisitatu dute Euskal Herria, eta Laboaren kanta berak dioten bezala baita bertako bazter miresgarriak ere. Lechowskik esaterako, 2014an hilabete pasa du bertan, Donostia, Tolosa, Bilbo eta beste zenbait txoko ezagutzen.

Dena den, Donostiako Alde Zaharreko pintxoak, Guggenheimeko eraikin ultra modernoa, eta Tolosako babarrunak gustatzen baldin bazaizkie ere, ez dira horiek euskara ikasteko arrazoiak, edo ez horiek bakarrik behintzat.

Nor edo nork pentsatuko du Polonian euskaraz jakiteak gutxirako balio dezakeela, baina Salamonskaskak dio etekin “ederra” ateratzen diola berak. Euskal kulturaren zuen interesa baliatuta bere diplomatura amaierako lana sagardoari eta txalapartari buruzkoa egin du eta “arrakasta itzelarekin” gainera. “Lana egiterako orduan asko lagundu zidan euskaraz zerbait jakiteak eta gehiago ikasteko interesa ere piztu zidan”, esan du ikasle poloniarrek. Ttakun hotsa eta sagardoaren mikatza ere iritsi dira Poloniako zirrikituraren batera.

“Denek euskara oso berezia zela esaten zidaten eta ikasteko zaila edo ia ezinezkoa. Nik aurkakoa frogatu nahi nuen”

Tomasz Lechowski,
ikaslea

Hiriburutik Poznanera salto egin eta Sobrinok dio bere ikasle gehienak hizkuntzalaritza ikasleak direla. Horietako bat da Jasiewicz. Berak, hizkuntzalaritza ikasi du eta hortik egin du jauzi euskara eta euskal kultura ikastera. “Ikasketengatik hasi nintzen euskara ikasten baina egia esan hizkuntza aparta iruditzen zait”, esan du Jasiewiczik.

Dena den, ez dira hizkuntzalariak soilik euskara ikastera animatzen direnak. Sobrinok dio askorentzat euskal kultura oso erakargarria dela, “misterio” kontuengatik. Nondik

Goian, ezkerretik eskuinera: Zofia Byczyk, Iga Jasiewicz eta Maialen Sobrino. Behean, Daria Salamonska Varsoviako ikaslea, Poloniara hemengo dantzak erakustera joandako dantza talde batekin.

datorren ez jakiteak halako “exotikotasun” bat sortzen dio hizkuntzari: “Etxetik hurbil, Europan, kultura zahar, aberats eta ezezaguna izateak nolabaiteko irrika sortzen die”. Badu beraz euskarak magiarik, sorginkeriak harrapatuta dabilta estudianteak.

Poznango bi ikasleetatik bakarra izan da Euskal Herrian. Byczyk Etxepare Euskal Institutuak urtero eskaintzen dituen beketako batekin egon zen Zornotzako barnetegian bi astetarako. Jasiewiczek berriz ez du oraino honantz etortzeko betarik izan.

Zer dakite guri buruz?

Akaso mendian baserritarrez jantzi-ta bizi garelako pentsatuko du bakarren batek, irrintzi bidez komunikatuz. Egongo da Euskal Herria entzun eta Anne Igartiburu eta Xabi Alonso soilik bururatuko zaizkionik, edo Bilbo eta Guggenheim kokatzeko gai izango ez denik. Baina ARGIAK elkarrizketatutako ikasleek apenas zuten aurreiritzirik Euskal Herriaren eta euskal herritarren gainean.

Jasiewiczek dio oso gutxi entzun izan duela Euskal Herriari buruz: “Banekien Euskal Herria deituriko zerbait existitzen zela eta ETARI buruz ere banuen zer edo zer entzuna eskolan eta hedabideetan, baina hortik aurrera ezer gutxi”. Gainera-

koak ere antzera. Lechowskek, esaterako, dio orain ari dela bere lehenengo iritziak eraikitzen, aurrez deus ez baitzekien.

Beraz, askotan irakasleek zerotik abiatu behar dute ikasketa prozesua, horrek badu zerbait erakargarritik Arruzarentzat: “Poztasun handia ematen dizu norbaiti zer garen erakusteko”. Varsoviako irakurleak dio ikaragarria dela nola ikasten duten euskaraz hain denbora gutxian, erdi txantxetan, eta bera polonierarekin “nahi eta ezinean” dabilela aitortu du.

Euskara eta euskal kultura bat izango balira bezala bizi dituzte, bata bestea gabe “hankamotz” leudekeela uste du Sobrinok eta bat datoz haren ikasleak ere.

Dena den, batzuek badituzte lehenetsunak, Lechowskek esaterako berean jarraitzen du: “Nik nahia dut euskara, batez ere, zailagoa delako”.

Euskarak badu bere lekua munduan, zatitxo bat Polonian. ■

Babeslea: Bilboko Udala

harrapazank.com @harrapazank

10. EDIZIOA harrapazank **2015**

Sortuzank Tailerrak
Harrapazank Eszena
Lonjazank

Bilbao

euskaltzaleen topagunea